ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին	Կ. Պոլսոյ համար	10	Մէճիտ
»	» Գաւառաց	» 12	»
Վեցամսեայ	» Կ. Պոլսոյ	» 5 1/2	»
»	» Գաւառաց	» 6 1/2	»
Եռամսեայ	» Կ. Պոլսոյ	» 3	»

Օտար Թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՅ — ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ — 40 ՓԱՐԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Րիզա փաշա յօգուշը, Շարգ Զարշըսը թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։

Ճամբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Զապուած նամակ, յօդուած, ետայլն ետ չեն տրուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ 29 ՄԱՐՏ

ԽՈՒԹԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան երեքշաբթի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և կէսօրին կայսերական սեղանին վրայ ճաշելու պատիւ ունեցաւ։

Պիզայէն այս առաւօտ մայրաքաղաքս եկած հեռագրական լուրեր կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Լէքսբրէս իւր երեկի թուով, Ջերբէզ գաղթականք խռովութիւն մը յարուցեր են այդ քաղաքին մէջ։ Յիշեալ գաղթականք, որք վերջին օրերս Պիզա ղրկուած էին անդ չգետեղուելու համար, կ'երեւի թէ տեղական իշխանութեանց այս մասին ցոյց տուած դանդաղութենէն զայրանալով, խմբովին և յոտից ցգլուխ զինեալ՝ կառավարչին ապարանը գնացեր, ապակիները ջախջախեր և դուռները խորտակեր են։ Ոստիկանութիւնը միջամտեր է բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար. և այս առթիւ ծագած կռուոյն մէջ Ալայ-Պէյին և երեք ոստիկանք ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Կառավարիչն ալ՝ պատուհանէ մը փախչելով՝ մազապուր ճողոպրեր է խռովարարաց ձեռքէն։ Հեռագիրը կը յարէ թէ այս ողբալի խրոզութեանց պատճառաւ մտային մեծ յուզում կը տիրէ Պիզայի մէջ։ Կ'ըսուի թէ ընդ հուպ պաշտօնատար մը պիտի ղրկուի ի Պիզա, որպէս զի մանրամասն քննութիւն մը կատարէ այս խռովութեան ծագման պարագայներուն վրայ։

Անցեալ շաբթու ծանուցինք թէ անուղղակի տուրք վարչութեան ընդհանուր տնօրէն Էտիպ էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնախումբ մը կազմուած էր մաքսատանց մէջ մուծանելի բարենորոգմամբք զբաղելու համար։ Յիշեալ յանձնախումբը նախընթաց օրն իւր աշխատութիւններն աւարտեց և իւր տեղեկագիրը մատոյց առ որ անկ է։

Նոյնպէս Բոլթուգալ Միքայէլ էֆէնտիի նախագահութեամբ ուրիշ յանձնախումբ մ'ալ կազմուած է, որոյ պաշտօնն է մաքսական նոր սակագինները պատրաստել։

Անգլիական լրագիր մը վերջին օրերս ծանուցած էր թէ Օսմ. կառավարութիւնն՝ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց Կ. Պոլսոյ դեսպան Ուալլէս զօրավարին պաշտօնանկութիւնը խնդրած էր։ Խիթըրն Լէքսբրէս ստոյգ աղբիւրէ առնլով՝ կը ծանուցանէ թէ Ուալլէս զօրավարն իւր կառավարութենէն հեռագիր մ'առացած է, յայտարարող թէ Բ. Դրան կողմէ երբեք այսպիսի պահանջում մը չէ եղած, և թէ ուրիշ որ եւ իցէ ձեւի տակ չէ եղած ձեռնարկ մը, որոյ նպատակը լինի Կ. Պոլսոյ Ամերիկեան դեսպանին փոփոխումը։

Բոլթիչէ-Քորէսբոնտէնձ լրագիրն՝ իւր Փիլիպէի թղթակցէն առնլով վերջին օրերս ծանուցած էր թէ Լիբանանու նախորդ կառավարիչ Ռիւսթէմ փաշա՝ իւր քով եղած կէս պաշտօնական ձեռնարկներուն ի պատասխանի՝ յայտարարեր է թէ Արեւելեան Ռումէլիի կուսակալութեան պաշտօնն այն պայմանաւ միայն կ'ընդունի, երբ գաւառական ժողովոյ միայն մասնախումբը ջնջուի։ Մօնիթէօր Օրիանթալ՝ հաւաստի տեղեկութեանց յենլով՝ կ'ըսէ թէ այս լուր բոլորովին անհիմն է։ Կ'երեւի թէ Բոլթիչէ Քորէսբոնտէնձ լրագրին Փիլիպէի թղթակիցն հնարած է զայն՝ յորդորելու համար միայն մասնախումբն, որպէս զի Արեւելեան Ռումէլիի և Պուլկարիոյ միացման հետամուտ կարծեցեալ հայրենասիրաց հետ միանայ, որք Ալէքօ փաշայի պաշտօնը նորոգել տալու կ'աշխատին։

Վերջին թղթաբերով եկած Անգլիական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Եգիպտական իշխանութեանց հետ Անգլիացի պաշտօնատարաց յարաբերութիւններն օր քան զօր կը դժուարանան։ Գահիրէի կառավարիչ Օսման Ղալիպ փաշա՝ ներքին գործոց նախարարի խորհրդական Պ. Քլիֆորտ Լոյտի խնդրանօք պաշտօնանկ եղեր է, բայց Եգիպտական նախարարութիւնը փութացեր է վերաքննութեան ատենին նախագահ անուանել զայն։ Տէյլի Թէլէկրաֆ լրագիրն իւր ապրիլ 1 թուով կը հաստատէ թէ Նուպար փաշա քանիցս հրաժարելու փափաք յայտներ է, որովհետեւ չուզեր ընդունիլ պատասխանատուութիւնն այն տնօրինութեանց զորս Անգլիացիք կը հրամայեն առանց երկրին սովորութեանց և բարուց վրայ ամենափոքր փորձառութիւն մ'ունենալու։

Երբ Պ. Եորկի Զարիֆիի մահուան տխուր լուրը ծանուցուեցաւ, Ֆէների ազգային մեծ դպրոցը, Պալլաս և Զաբբիոն անուն աղջկանց վարժարանները, Բերայի, Ղալաթիոյ և Թաթավլայի Յոյն հասարակութեան դպրոցները դադրեցուցին իրենց դասախօսութիւնները և երեք օր մնացին ի նշան սգոյ։ Նոյնպէս օրն ի բուն գոց մնաց այն խանն, ուր կը գտնուէին մեծանուն հանգուցելոյն գրասենեակներն և վերջապէս ամեն ուրեք սգոյ նշաններ կը տեսնուէին ի յիշատակ մեծ մարդասիրին։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն երեկ կատարեցաւ արտասովոր շքով։ Մեծ պատրաստութիւնք տեսնուած էին և մայրաքաղաքիս զինուորական իշխանութիւնք միջոցներ ձեռք առած էին հանգուցելոյն արժանավայել պատիւներ տալու համար։

Լոնտրա 4 ապրիլ. — Նիւ Եորք Հէրալտ լրագրին թղթակիցը Հոնկ-Քօնկէն ապրիլ 3 թուով կը հեռագրէ. «կէս-պաշտօնական աղբիւրէ կ'իմանամ թէ Ֆրանսացիք պատերազմական տուգանք կը պահանջեն։ Ֆրանսական զօրքերը պիտի գրաւեն Լանկսոնի և Քաօպանկի կիրճերը և Չինաստան պիտի մտնեն Թոնքինի ծովածոցին հիւսիսային կողմէն, ուստից 5—6 օր միայն պէտք է Քանթոնի գետն և 7 օր՝ նոյն իսկ քաղաքն հասնելու համար։ Նաւատորմը հարաւային կողմէն օժանդակ պիտի տայ այս շարժման։ Պատերազմական տուգանքը քանի մը տարուան մէջ պիտի կրնայ վճարուիլ Քանթոնի մէջ հաւաքեալ մաքսական տուրքերով։ Անոնք որ քաջ ծանօթ են Չինական գործոց, յոյժ գործնական կը համարին այս յատակագիծը։»

Այս առաւօտեան Թայմզ՝ խօսելով այն բացատրութեանց վրայ, զորս նախարարութիւնն երեկ իրիկուն տուաւ Երեսփոխանաց ժողովին մէջ, կ'ըսէ թէ յիշեալ բանակցութիւնք բնաւ գոհացուցիչ չպիտի նկատուին երկրին կողմէ, մանաւանդ Կորտոն զօրավարին վիճակին վերաբերեալ մասին նկատմամբ։ Կառավարութեան աշխարհավարութիւնը, կ'եզրակացնէ Թայմզ, անգործութեան աշխարհավարութիւն մ'է։ Ճշմարիտ է որ Նախարարք ցասմամբ կը մերժեն այն գաղափարն իսկ թէ իւր ճակատագրին թողած են Կորտոն զօրավարը։ Բայց միանգամայն ակներեւ է թէ, որ և է միջոց մը, բարոյական թէ նիւթական, ձեռք չեն առնուր զայն ազատելու համար այն վտանգաւոր վիճակէն, յորում կը գտնուի Խարթում։

Անգլ. Նախարարութիւնն Երեսփ. ժողովոյ ապրիլ 3 ի նստին մէջ բացատրութիւններ տուաւ իւր Եգիպտական աշխարհավարութեան վրայ։ Պ. Կլատսթըն և Լորտ Հարթինթընի բացատրութիւններէն կը տեսնուի թէ նախարարութիւնն՝ ըզ Սուտան պարպելու և միայն կարմիր ծովու եզերքն Եգիպտական կամ անգլիական զօրաբանակի մը գրաւել տալու կարծեաց վրայ կը պնդէ։ Նախարարք կորտոն փաշային նկատմամբ իրենց խորհրդոց վրայ այնչափ որոշ բացատրութիւններ չտուին։ Թէպէտ Սուտանի կառավարչին նկատմամբ Բրիտանական կառավարութեան սահմանած պատասխանատուութիւնը չժխտեցին, բայց իրենց խուսափական պատասխանները մատնեցին այն անկարողութիւնն յորում կը գտնուին՝ այս պատասխանատուութիւնն ազդու միջոցներու եւս պատսպարելու մասին։ Իրաւ է որ նախարարութիւնն ամեն ազատութիւն տուած է Կորտոն զօրավարին՝ Խարթումէն մեկնելու, եթէ հարկ դատէ, բայց այս ազատութիւն բոլորովին պաշտօնական կը մնայ, որովհետեւ Մէհտիին հրոսախումբերը զօրավարին նահանջի գիծը կը կտրեն և մինչեւ իսկ յոյժ անկանոն վիճակի մը մէջ կը դնեն Կորտոն զօրավարին և Անգլիական կառավարութեան միջեւ հաղորդակցութիւնները։ Լորտ Հարթինթըն ըսաւ թէ Կորտոն զօրավարը բնաւ չէր խնդրած որ անգլիական զօրք ղրկուի իրեն յօգնութիւն։ Սակայն Թայմզի մասնաւոր տեղեկութիւններն այս կէտին վրայ բոլորովին կը հերքեն պատերազմական գործոց նախարարին յայտարարութիւններն։ Այդ տեղեկութիւնք ցոյց կուտան թէ Խարթումի կառավարիչն արտաքին օգնութիւն մը պահանջեր և միթէ Լորտ Հարթինթընի այն խոստովանութիւնն ալ չհաստատեր զայս թէ կառավարութիւնը վերին Եգիպտոսի ճանբան վերստին բանալու նպատակաւ ի Պէրպէր զօրք ղրկելու խնդիրն ուսումնասիրած է, բայց այս ձեռնարկութեան նիւթական դժուարութեանց առջեւ ետ կեցած է։

Օսմ. կայս. Պանքային Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ գրասենեակներն յառաջիկայ ուրբաթ, 11 ապրիլ, և երկուշաբթի, 14 ապրիլ, օրերը գոց պիտի մնան։

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր երէկի թուով հրատարակեալ Պ. Ե. Զարիֆիի կենսագրութեան մէջ քանի մը տպագրական սխալներ սպրդած են. «հանգուցելոյն հայրն՝ Պ. Եանի Զարիֆիի ընտանիքն ալ, որ իւր կնոջ և զաւակաց հետ Օտէսա գնաց» խօսքը պէտք է կարդալ «հանգուցելոյն հայրը՝ Պ. Եանի Զարիֆի ալ, որ իւր կնոջ եւայլն». նոյնպէս «Աթէնք քաղաքը դեռ գրաւեալ չէր Օսմ. զօրքերէն» խօսքը պէտք է կարդալ «Աթէնք քաղաքը դեռ գրաւեալ էր եւայլն»։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Պուքրէշ 9 ապրիլ.

Նախարարապետ Պ. Պրաթիանօ՝ Երեսփ. եւ Ծերակուտի ժողովոց այն քուէարկութեան վրայ, որ կ'աղաչէր պահել իւր պաշտօնը, ետ առաւ իւր հրաժարականը։

Պէրլին 9 ապրիլ.

Մոսկուայէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Սուտէյքինի գնդակեան սպաննողներէն մին բռնուեր է Մոսկուայի մէջ. բայց բռնուողը Տէկայէֆը չէ։ Բոսթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ուիլհէլմ կայսրը գրեթէ բոլորովին ապաքինած է։

Վիէննա 9 ապրիլ.

Աւստրո-հունգարական կառավարութիւնը մերժեց իրեն եղած այն առաջարկն, որ է Վատիկանի պահանջմանց ինպաստ առ Իտալիա ուղղելի հաւաքական ծանուցագիր մը ստորագրելու հրաւիրել կաթոլիկ տէրութիւնները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կաթողիկոսական յանձնաժողովոյ վսեմ. Ատենապետին կողմէ եղած ինչ ինչ ամենակարեւոր առաջարկութեանց պատճառաւ Ազգ. Ժողովոյ վաղուան հանդիսաւոր նիստը յետաձգուած է, ինչպէս կը ծանուցանէ մեզ Մայր-Դիւանի Ատենապետ Քրիստոստուր էֆ. Ղազարոսեան։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ կաթողիկոսական ընտրութեան եղանակին վրայ երեքշաբթի աւուր Մասիսի մէջ հրատարակուած տեսութիւնն՝ ամեն լրջամիտ ազգայնոց և մասնաւորապէս Ազգային Ժողովոյ Երեսփոխանաց մեծ մասին հաւանութեանն արժանի լինելու պատիւ ունեցած է։ Ամենն ալ կը յայտարարեն թէ Էջմիածնի Սինոդին կամ Ռուսիոյ կառավարութեան պահանջման խոհեմութեամբ պատասխանելու համար, մեր առաջարկած եղանակէն զատ ուրիշ բանաւոր միջոց կարելի չէ գտնել. բայց, կ'ըսեն ոմանք, ընդհանուր ազգին ձայնը հանելու և ազգային պառակտման մ'առաջքն առնլու համար՝ քուէարկութիւնն երեքի վրայ կատարել բացարձակ հարկ մ'է։

Արդարեւ այս կէտը ճշդած չէինք մեք, իբրեւ երկրորդական կէտ, բայց որովհետեւ արդիւնքը խնդրոյն լուծումը դիւրացնելու և պառակտման մ'առաջքն առնլու կը ծառայէ, մեր ալ կատարեալ համամրտութիւնը կը յայտնենք, ինչպէս որ արդէն յայտնած ենք կաթողիկոսական յանձնաժողովոյ պատրաստած առաջարկին առթիւ, որ երեք ընտրելեաց քուէարկութիւն կը տրամադրէ. և աներկբայ ենք որ Երեսփոխանութեան ստուար մեծամասնութիւնն ալ այդ եղանակը պիտի ընդունի՝ իբրեւ ամենէն բանաւոր և յարմարագոյն միջոց բաղձացեալ նպատակին հասնելու։

Կրօնական ժողովն երէկ գումարեցաւ յազգային Պատրիարքարանի և յետ քանի մը մասնաւոր խնդրոց կարգադրութեան, հետեւեալ գլխաւոր տնօրինութիւններն ըրաւ։

1. Վերջին ժամանակներս Սսոյ Աթոռէն վարդապետ ձեռնադրեալ և այժմ Գուրու-Չէշմէյի քարոզիչ Ներսէս վարդապետի խնդրագիրը նկատողութեան առնլով՝ որոշեց գրել Սրբազան Պատրիարք Հօր, որպէս զի Ս. Զատկի տօնին առթիւ հաճի հրաման շնորհել յիշեալ վարդապետին՝ հոգեւոր պաշտօն վարելու, և սոյն առժամանակեայ տնօրինութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել զայն։

2. Պուքրէշէն Ռումանիոյ կառավարութենէն վաւերացեալ հանրագիր մը հասած էր, վերաբերմամբ տեղւոյն ծանուցեալ խնդրոյն։ Ժողովն որոշեց հարկ եղած յորդորական և խաղաղասիրական գրերը փութացնել ի Պուքրէշ՝ ըստ իւր նախորդ որոշման։

3. Իզմիրի Էօտէմիշ գիւղաքաղաքի ժողովրդեան մէկ հանրագիրը նկատողութեան առնլէ յետոյ, որ տեղւոյն քահանային արտաքսման ծանուցեալ խնդրոյն կը վերաբերէր, որոշեց Պատճէնն հաղորդել Զմիւռնիոյ Գերաշնորհ Առաջնորդին, և լսել այս մասին Նորին Սրբազնութեան բացատրութիւնները։

Քաղ. ժողովն երէկ ի Պատրիարքարանի գումարեցաւ, և յետ քանի մ'ընթացիկ գործոց կարգադրութեան, հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ.

1. Ժողովն, իւր քննչաց տեղեկագրին համեմատ նկատելով որ Ղալաթիոյ Թաղ. խորհրդոյ Սահմանադրական կազմութիւնը կարելի չէ առ այժմ, մինչեւ որ ընտրողք կատարելապէս հետեւին Ազգ. Ժողովոյ որոշման, արժան դատեց Զատկէն յետոյ առժամեայ Թաղ. խորհուրդ մը կազմել և միանգամայն որոշեց յանձնարարել արդէն հրաժարեալ Թաղ. խորհրդոյ, որպէս իւր պաշտօնը շարունակէ մինչեւ Զատիկ, ցընտրութիւն իւր յաջորդին։

2. Ժողովն որոշեց Երուսաղէմի պարտուց բարձման Լիազօր Յանձնաժողովն իւր յառաջիկայ նստին հրաւիրել, և Ազգ. Ժողովոյն վերջին որոշման համեմատ անոր հետ խորհրդակցիլ պարտուց բարձման եղանակին գործադրութեան միջոցներուն վրայ։

3. Պէշիքթաշի Թաղ. խորհուրդն՝ իւր պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած նկատելով՝ հրաժարական ղրկած էր, զոր թէպէտ Ժողովն ընդունեց, բայց որոշեց մինչեւ Զատիկ յետաձգել նոր Թաղ. խորհրդոյ մ'ընտրութիւնը։

4. Չնկիւժագի Երեսփոխան Սահակ էֆ. Պօյաճեան հրաժարած լինելով, նոր ընտրութեան հրահանգ ղրկեց տեղւոյն Գաւառական վարչութեան։

5. Սեբաստիոյ Ազիզիէ գիւղին մէջ եկեղեցւոյ մը շինութեան մասին Տնտես. խորհրդոյ պատրաստած մէկ տեղեկագիրը նկատողութեան առնլով՝ մինչեւ 200 ոսկւոյ հանգանակութիւն մ'ընելու արտօնութիւն տուաւ՝ Սեբաստիոյ Գեր. Առաջնորդէն յանձնարարեալ քահանայի մը ձեռամբ։

6. Սինոպի համանուն բերդին մէջ երեք Հայ բանտարկեալք դրամական նպաստ խնդրած լինելով, Քաղաքական Գեր. Փոխանորդին յանձնարարեց զարժանն տնօրինել։

7. Խնուսի և Խիզանի մէջ պատահած հարստահարութեանց նկատմամբ ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ։

8. Ժողովը՝ Զատկական տօնի առթիւ Տնտես. խորհրդոյ առաջարկին համեմատ, 100 ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ստորագրեց ի հաշիւ կեդրոնական սնտուկին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ երկու օրէ ի վեր հիւր եղած է Բերայի մէջ Մեծ. Կիւմիւշկէրտան Եղբարց բնակարանն, կը շարունակէ ընդունիլ բազմաթիւ նշանաւոր ազգայնոց համակրական այցելութիւններն։

Տփղիսէն երեկուան թուականաւ հետեւեալ հեռագիրն ուղղուած է խմբագրութեանս.

«Կարսի վիճակը կաթողիկոսական ընտրութեան համար միաձայնութեամբ պատգամաւոր ընտրեց բժիշկ Պ. Աղեքսանդր Գազազեանն։ Ժողովը Մեծ. Պ. Գազազեանին պաշտօն յանձնեց անպատճառ Ներսէսի քուէ տալ։»

Տփղիսէն մարտ 16 ին գրուած նամակ մը կը պատմէ թէ «Ռուսահայոց բոլոր վիճակները պատրաստած են և կը պատրաստեն իրենց պատգամաւորներն իրենց քուէներ տալու Ներսէս Պատրիարքի անուանն, իսկ Էջմիածնի Միաբանութեան մեծ մասը կը սիրէ և կը գովէ զՆերսէս։ Տփղիսի մէջ Ներսէսականք կարի ուրախ են նորա ընտրութեան համար. արդէն խորհուրդ կ'ընեն ընդունիլ զԱյն մեծ փառօք, և կը շտապեն փութով վերանորոգել Տփղիսի Մայր-Եկեղեցւոյ վեհարանն և չքեղ և թանկագին կահ կարասեօք զարդարել զայն, յատկապէս Ռուսաստանէն և Եւրոպայէն բերել տալով զանոնք։ Աստուծով ամեն բան ի բարին կ'ընթանայ, զի ամբողջ ազգը կը սիրէ զՆերսէս Վարժապետեան, որչափ կը սիրէր զՆերսէս Աշտարակեցի»։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ

Պ. Տը Կիրս ճարտարութեամբ յառաջ կը տանի ռուսական աշխարհավարութիւնը։ Տարակուսելի է թէ, եթէ Կորչաքօֆ իշխանն ինք կենդանի լինէր, ռուսական դիւանագիտութիւնն աւելի մեծ յաջողութիւններ պիտի կրնա՞ր ունենալ։

Եւրոպիոյ կողմը, Ռուսիա իւր յարաբերութիւնները բարւոքած է Գերմանիոյ հետ։ Ռուսօ-Գերմանական պատերազմի մը երկիւղները բոլորովին անհետացած լինել կը թուին։ Նոյա համար որք կը յիշեն թէ երբեմն ո՛րչափ հաւանական և մինչեւ իսկ մօտալուտ կը թուէր այդպիսի աղետաբեր պատերազմ՝ մը, մեծ փոփոխութիւն մը պէտք է լինի արդի վիճակը։ Խնդիրը բարեկամական հաւաստեաց փոխանակութեամբ չէ լմնցած, որովհետեւ թէ՛ Ռուսական և թէ՛ Գերմանական կառավարութիւնք որոշած են սահմանագլխին վրայ գտնուող իրենց զօրաց թիւերը նուազեցնել, և հեռագիր մը կ'ըսէր անցեալ օր թէ, այս որոշումն ի գործ դնելու սկզբնաւորութիւն ալ եղած է։

Գերմանիա պէտք ունէր Ռուսիոյ բարեկամութիւնը մշակելու, որովհետեւ երկիւղ կար թէ Ֆրանսա և Ռուսիա կրնային դաշնակցիլ Գերմանական կայսրութեան դէմ։ Ռուսիա ալ պէտք ունէր Գերմանիոյ հետ լաւագոյն յարաբերութիւններ հաստատելու, որովհետեւ կեդրոնական Ասիոյ կողմէ Անգլիոյ վիճտ պատճառելիք ընթացք մը բռնելով, պէտք կը զգար գէթ Եւրոպիոյ կեդրոնական տէրութեանց հետ բարեկամ մնալու, բոլոր մեծ տէրութիւններն ալ մի և նոյն ժամանակ իրեն դէմ չյարուցանելու համար։

Պրուսէլի Նօ– լրագիրն, որ ընդհանրապէս Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարարութեան կարծեաց թարգման կը նկատուի, իւր վերջին թիւերուն մէջ քանիցս փաստաբանեց սա գաղափարը թէ, Եւրոպական տէրութիւնք շատ լաւ կ'ընեն եթէ համախոհութեամբ զինաթափ լինին, այսինքն՝ իրենց զինուորական պատրաստ ոյժերն և պատերազմական ու ծովային նախարարութեանց ծախքերն զգալի կերպիւ նուազեցնեն՝ խնայողութեան արդիւնքն հանրօգուտ նպատակներու յատկացնելով։

Նօ– այս գաղափարին օգտակարութիւնը ցոյց կուտար թէ՛ քաղաքական, թէ՛ ընկերական, թէ՛ տնտեսական և թէ՛ բարոյական նկատողութեամբք։

Այս ընդհանուր զինաթափութեան խնդրոյն ռուսական կէս-պաշտօնական թերթի մը կողմէ յուզուիլը կասկածել կուտայ թէ, նոյն ինքն Բեդերսպուրկի դահլիճն է որ այսպիսի խաղաղասիրական բաղձանք մը ունի, որուն համար անշուշտ ուրիշ մեծ տէրութեանց ոմանց, մանաւանդ Գերմանիոյ հաւանութիւնն ստացած է կանխաւ։

Ուրիշ կարծիք մը սա՛ է թէ, Գերմանացիք, Ֆրանսայի զինուորական պատրաստութեանց փութով յառաջ տարուիլը տեսնելով, երկիւղ կը կրեն թէ մի՛ գուցէ օր մը Ֆրանսացիք զինուորական զօրութեան կողմէ գերազանցեն Գերմանացիներն և հարուած մը տան Գերմանական կայսրութեան։ Այս երկիւղը, և միանգամայն իւր սիրելի Հայրենեաց վրայ ծանրացող զինուորական ծախուց ահագին և անտանելի բեռը թեթեւցնելու փափաքը պատճառ եղեր են որ Պիզմ. րգ իշխանն Եւրոպական տէրութեանց ընդհանուր զինաթա-

փութեան մը գաղափար ունեցեր է գլխաւորապէս այն նպատակաւ որ Ֆրանսան ալ պարտաւորի, իւր դրացեաց բարի օրինակին հետեւելով, դադրեցնել զինուորական պատրաստութիւններն և նուազեցընել իւր արդի պատերազմական ոյժերն ու ծախքերը։

Այս խնդի՛ն այնչափ կարեւորութիւն ունի, և ընդհակառակն այնչափ խակ վիճակի մէջ է դեռ, որ նորէն առիթ պիտի ունենանք սորա վրայ խօսելու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանական խորհրդարանը ներքին բարենորոգմանց ծրագրերով կը զբաղի։ Իւր օրակարգին գլխաւոր խնդիրներն են, ընկերվարականաց ծայրայեղութիւնները կառավարական բացառիկ միջոցներով զսպելու համար՝ քանի մը տարի առաջ՝ Վիլհելմ կայսեր անձին դէմ փորձուած սպանութեան փորձերէն յետոյ հաստատեալ օրինաց պայմանաժամին երկարաձգումն երկու տարւոյ համար ևս, և գործաւորներն իրենց աշխատութեան միջոցին պատահած արհեստական արկածներու և վտանգներու դէմ ապահովեալ վիճակի մը մէջ դնելու ծրագիրն, զորս Պիզմարք իշխանն ինք չինած է, ծերունի կայսեր հետ համախոհութեամբ, և այժմ մերթ ընդ մերթ Թողլով Վարձինի մենաստանը, կուգայ Պէրլին, խորհրդարանին մէջ տաբօրինակ պերճախօսութեամբ մը զայնս պաշտպանելու ընդդէմ Ցառաջդիմական և Ազատական միացեալ կուսակցութեանց յարձակումներուն, որք կայսերական կառավարութեան բացառիկ արտօնութիւններ տալու կողմը չեն։

Առ ի՞նչ կը ծառայեն բացառիկ իշխանութիւնք ընկերվարականները պատժելու, կ՚ըսեն այս ընդդիմադիրք, երբ քանի տարիներէ ի վեր է որ կառավարութիւնն ունի այդ ընդարձակ արտօնութիւններն, և ընդհակառակն ընկերվարականաց զօրութիւններն աճելով կ՚աճին։ Ընկերվարականները լռեցնելու կերպը բանտարկութիւնք, արտաքսումնք, լրագրաց խափանումն, և այլ այսպիսի խստութիւնք չեն, այլ բանաւոր զիջումներ՝ գործաւորաց պահանջումներուն, երկրին տնտեսական ընդհանուր վիճակը բարւոքելու համար։

Պիզմարք իշխանը կ՚ուզէ ընդհակառակն որ կառավարութիւնը լիազօր իշխանութիւններ ունենայ իւր հակառակորդները ջախջախելու։ Դուք, կ՚ըսէ երեսփոխաններուն, կրնաք լաւ խօսիլ, օգտակար խորհուրդներ տալ կառավարութեան, բայց չէք կրնար երկիրը կառավարել։ Եթէ մեք (կառավարութիւնը) պիտի կառավարենք երկիրը, պէտք է որ մեր նպատակներուն գործադրութիւնն ապահովելու չափ ազատ և ընդարձակ իշխանութիւն ունենանք։ Իշխանը կը նկարագրէ ընկերվարականաց յանդուգն արարքները, կայսեր անձին դէմ ուղղեալ սպանութեան փորձերն, և ասկէ վտանգ կը նշմարէ գերմանական սիրելի հայրենեաց համար, եթէ խորհրդարանը չնորոգէ բացառիկ օրինաց պայմանաժամը։

Արտաքին աշխարհավարութեան մասին յայտնի չէ թէ Պիզմարք իշխանն այս պահուս մեծ գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ։ Ինքն իսկ յայտարարեց խորհրդարանին առջեւ թէ, մինչեւ 1877 թուականն արտաքին աշխարհավարութեան հոգերով զբաղեալ էր։ Բայց անկէ ի վեր տեսած է թէ իւր գլխաւոր հոգը պէտք է լինին ներքին, մանաւանդ տնտեսական խնդիրներն, ուստի մասնաւոր խնամով պարապած է սոցա։ Բայց կ՚երեւի թէ Պիզմարք իշխանին տնտեսագիտական ուսումներն ու հետազօտութիւնները շարունակելի են դեռ, որովհետեւ իւր ցարդ արտայայտած գաղափարներն այս մասին կատարեալ հմտութեան մը ապացոյցը չեն ընծայեր։ Այն աշխարհավարն որ կը կարծէ թէ միայն կառավարութեան կը վերաբերի իւր ուղղակի միջամտութեամբ ու հսկողութեամբ բարւոքել երկրի մը տնտեսական վիճակն, և որ հետեւապէս մաքսերը բարձրացնել և կարգ մը ապրանաց ներածումն արգիլել ազգու միջոց մը կը համարի ժողովրդեան բարեկեցութեան, դեռ քանի մը տարիներ ալ իւր ուսումները շարունակելու պէտք ունենալ կը թուի։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Կեդրոնական Ասիան այսուհետեւ մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ պիտի լինի, որովհետեւ Եւրոպիոյ մէջ Ռուսիոյ և Անգլիոյ աշխարհավարական ուղղութեան վրայ ազդեցութիւն պիտի ընէ։ Երկու տէրութիւններն ալ կեդրոնական Ասիոյ մէջ այնպիսի կարեւոր շահեր ունին, որ անոնց համեմատ պիտի շարժին Եւրոպիոյ մէջ։ Օրինակի համար, անցեալները ծանուցուեցաւ թէ Մեծ-Դուքս Միքայէլ, կոմս Լորիս Մելիքոֆ, իշխան Տոնտուքոֆ Քորսաքոֆ և ուրիշ երեւելի անձինք, վաճառական դասուն գլուխն անցնելով, խորհուրդ յղացեր են՝ կովկասիայէն ի Պարսկաստան երկաթուղի շինելու և Պաքուի քարիւղն յատուկ խողովակներով Պարսկաստան մտցնելու, ուսկից մտադիր էին Պարսից ծոցը տանիլ, և անկէ Հնդկաստան մտցնել, այս կերպով կովկասիոյ քարիւղին համար շուկայ մը գտնելով Անգլիոյ մեծազօրն գաղթականութեան մէջ։ Բայց արտաքին գործոց նախարար Պ. տը Կիրս այս խորհրդին իրականացման հակառակեր է, դիտել տալով թէ Անգլիացիք այժմ կեդրոնական Ասիոյ կողմէ Ռուսիոյ յառաջխաղացութեան պատճառաւ այնչափ գրգռեալ են, որ Հնդկաստանի քարիւղի կարեւոր առեւտուրը կորզելու համար այսպիսի ուղղակի ձեռնարկ մը երկու երկիրներու միջեւ յարաբերութեանց խանգարում կրնայ արտադրել։ Ուստի, վերոյիշեալ ծրագրին գործադրութիւնն այլում ժամանակի թողուեր է։ Ուրիշ կերպերով ալ Ռուսիա այս վայրկենիս կ՚աշխատի Անգլիոյ սիրտը շահիլ, որպէս զի հաշտ աչօք նայի այն կարեւոր աշխարհակալութեան զոր հիւսիսային կայսրութիւնն յանկարծ ի գործ դրաւ կեդրոնական Ասիոյ մէջ, իւր Ասիական սահմանագլուխները մէկ անգամէն կցելով Աֆղանստանայ սահմանագլխոց, ուր այժմ դէմ առ դէմ կը կենան ժամանակիս երկու մեծազօրն աշխարհակալ տէրութիւնները։

Ռուսք այս պահուս կ՚աշխատին կազմակերպել իրենց նորագոյն աշխարհակալութիւնն ի կեդրոնական Ասիա։ Քոմարոֆ զօրավարը գրաւեց զՄէրվ, և ընդունեց այն ցեղերուն ալ հպատակութիւնն, որք կը բնակին ընդ մէջ Մէրվի և Աֆղանստանայ սահմանագլխոց։ Արդարեւ, Ռուսք վայրկենական դժուարութեան մը բախեցան, որովհետեւ ինչպէս անցեալներն հեռագիր մը ծանոյց, Ռուսիոյ բարեկամ չեղող Թիւրքմէնք, որք կ՚ուզէին իրենց անկախութիւնը պահպանել և Մոսկովեան կայսրութեան լուծը կրել որոշող իրենց եղբարց անհամամիտ էին, Քոմարոֆ զօրավարին յառաջխաղացութեան արգելք եղած են, կռուի բռնուելով նմա հետ։ Այս կռուին ստուգուած է այժմ, բայց դեռ մանրամասնութիւնք կը պակսին։ Բայց նախընթաց օրն եկած հեռագրոյ մը նայելով, Ալիխանոֆ հազարապետն, որ Մէրվի կառավարիչ կարգուած էր, ձեռնարկեր է երկրին վերակազմութեան և բարեկարգութեան, և դժուարութեան չհանդիպիր եղեր։ Ասկէ կրնանք հետեւցնել թէ ընդդիմացող Թիւրքմէնք ի վերջոյ տեղի տուած են, ինչպէս դժուար չէր գուշակել։ Նոքա իրենց ներքին գժտութեամբք թշնամին իրենց տան մէջ մտցուցեր էին, և ժամանակ անցնելէ յետոյ սթափելով՝ կը ձեռնարկէին տանէն դուրս հանել թշնամին։ Այս բան հարկաւ աւելի դժուար էր, քան թէ թշնամին բնաւ ներս չընդունիլ ի սկզբան։

Բայց Մէրվի Թիւրքմէնաց մէկ մասին ընդդիմութիւնը ռուս կառավարութիւնը կարեւոր որոշում մը տալու մղած կը թուի։ Փոխանակ չափաւոր թուով զօրք պահելու ի Մէրվ, Ռուսք որոշեր են զինուորական մեծկակ զօրութիւն մը կեդրոնացնել հոն, Թիւրքմէնաց յանկարծական որ և է մէկ յարձակումը վանելու և նոցա երկիւղ պատճառելու համար։ Անգլիացիք դժգոհ են այս կարգադրութենէն։ Նոքա չէին ուզեր որ Թիւրքմէնք ի սկզբան տեղի տային, ռուսական հպատակութիւնն ընդունելով։ Բայց անգամ մ՚ալ ընդունելէ յետոյ, չէին ուզեր որ Թիւրքմէնք դժուարութիւններ յարուցանէին, որոց պատճառաւ կամ պատրուակաւ Ռուսք կարենան զինուորական մեծ զօրութիւն մը պահել Աֆղանստանայ սահմանագլխոց վրայ, շարունակ մտահոգութիւն պատճառելով Հնդկաստանի և Լոնտրայի կառավարութիւններուն։

Կեդրոնական Ասիոյ մէջ Թիւրքաստանի կառավարչութեան կեդրոնը Թաշքէնտէն Սըմըրղանտ փոխադրուած է, ուր կայ Լէնկթիմուրի դամբարանն, և ուր ուխտի կը դիմեն իսլամք կեդրոնական Ասիոյ ամեն կողմերէն։ Թիւրքաստանի կառավարութիւնը կատարելապէս կը վերակազմուի։ Ոստիկանութիւն, դատարանք, ելեւմուտք, տուրքեր, են., նոր կարգի ու կանոնի կ՚ենթարկին ձեռամբ յատուկ յանձնախմբի մը, որոյ նախագահն է հանրածանօթ Իկնաթիէֆ կոմսը։

Բոլոր այս երեւոյթք ցոյց կուտան թէ, Ռուսիա ժամանակ մը գործօն դեր չպիտի ստանձնէ Եւրոպիոյ քաղաքականութեան մէջ, որովհետեւ շատ կարեւոր գործեր ունի կատարելու կեդրոնական Ասիոյ մէջ։ Այս ալ փաստ մ՚է թէ, Ռուսիա կրնայ տրամադիր լինել Եւրոպիոյ կողմէ տէրութեանց ընդհանուր զինաթափութիւն մը տեսնելու։

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱԳԻՐ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Ժողովոյ առ Ս. Սինոդն Էջմիածնի

—o—

Ամենապատիւ Տէր Մակար Սրբազան Արքեպիսկոպոս Մամիկոնեան արժանընտիր տեղակալ կաթողիկոսութեան Արարատեան Մայր Աթոռոյ կաթողիկէ Սրբոյ Էջմիածնի.

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր ի Քրիստոս,

Ի պատասխանի պաշտօնական գրութեան մերոյ որ ի 1 ամսեանն յունուարի այսր ամի, ընկալաք զհեռագիր Ամենապատուութեան Ձերոյ ի 26 յունուար—յ7 փետրուար որով ծանուցանէիք եթէ Սինոդն առաքեալ է արդէն յ30 սեպտեմբերի անցելում 1883 ամի ընդ համարաւ 3094 զհրաւիրագիր ընտրութեան Նորոյ Հայրապետի Ամենայն Հայոց։

Անդրան ուրեմն ի 29 ամսեանն յունուարի այսր ամի աւանդեցաւ մեզ նոյն գրութիւն հրաւիրանաց պաշտօնական Սինոդին, որ և ընթերցաւ յԱզգային Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովի ի ԺԹ րդ գումարման անդ նորա, ի տասներորդում աւուր ամսեանն փետրուարի։

Սովին այսու գրութեամբ իւրով Սինոդն ծանուցեալ զվախճան և զթաղումն արդիւնաշատ Տեառն Տեառն Գէորգայ Դ. ի Հայրապետին Ամենայն Հայոց և առաջի արարեալ զպատճառս յետաձգման աւուր ընտրութեան Նորոյ կաթողիկոսին մինչ ց7 ամսեանն մայիսի տարւոյս այսորիկ, յանձն առնէր ինձ տալ ընտրել Հայաստանեայց մայրաքաղաքիս Կ. Պոլսոյ զաշխարհական ոք պատգամաւոր, և հրաւիրէր զնա ընդ պատգամաւորին ընդ այնմիկ գտանել այդր ի Ս. Էջմիածին յեօթներորդում աւուր ամսեանն մայիսի ի մասնակցութիւն ընտրութեան Նորոյ Հայրապետին, ի դիմաց հոգեւորականաց և ժողովրդականաց Հայոց՝ որ ի մայրաքաղաքիս։

Սինոդն ընդ գրութեանս ընդ այսմիկ առաքեալ է՝ յայս առաջին նուագ՝ հրաւիրագիրս քառասուն և երիս՝ յանուն քառասուն և երից վիճակաւորաց և եթ Թիւրքիաբնակ Հայոց, խնդրելով ի մէնջ զի առաքեսցուք զնոսին առ նոյն Թեմակալ առաջնորդս, յորոց անուն ուղղեալ է նամականին, որպէս զի և իւրաքանչիւրն ի նոցանէ յանուն թեմի իւրոյ տացէ պատգամաւորս երկուս՝ զմին եկեղեցական, և զմին աշխարհական, ասելով «իսկ յաղագս ընտրելոյ զաշխարհական պատգամաւորս ի դիմաց Հայազնեայ ժողովրդոց և պատգամաւորաց հոգեւորաց ամենայն հայաբնակ վիճակաց Օսմանեան պետութեան, Սինոդս Ս. Էջմիածնի հաճոյ զորդէ ահա առաջնորդաց այնոցիկ վիճակաց առանձին առանձին ծանուցագրովք։» Եւ թէ՝ «ընդ սմին Սինոդս զվերոյգրեալ ծանուցագիրսըն առաքեալ ուղղակի առ Ամեն. Սրբազնութիւն Ձեր ըստ նախնաւանդ սովորութեան՝ խնդրէ հասուցանել զայնս առ առաջնորդս վիճակաց՝ որք ընդ տեսչութեամբ Ձերով գտանին։»

Նախնաւանդ սովորութիւն՝ զորմէ Սինոդն խօսի, անծանօթ է մեզ բոլորովիմբ. և որպէս ի վեր անդր անսացաք, զայս առաջին անգամ տեսանեմք ի կեր արկեալ ի նմանէ, վասն որոյ ի դէպ եւս է կոչել զայն նորաստեղծն, քան թէ նախնաւանդ։ Եւ արդարեւ ի 1836 ամէ հետէ՝ ի հաստատութենէ ասեմք անտի նորոյ կարգադրութեան ի Ռուսաստան, թէ և զվախճան կաթողիկոսաց, որպէս և զժամանակ նորոյ ընտրութեան՝ ծանուցեալ է Սինոդն Պատրիարքարանիս, սակայն սմա յանձնեալ է տեղեկացուցանել ըզ Թեմակալ առաջնորդս Տաճկաստանեայց, և հրաւիրել զնոսա ի մասնակցութիւն նորոյ ընտրութեանն։ Այսպէս ահա և ի 1865 ամի Սինոդն պաշտօնական գրութեամբ իւրով, որ ի 11 ամսեանն սեպտեմբերի 1865 ամի, ընդ համարաւ 1616, ծանուցեալ զվախճան արժանայիշատակ Տ. Տ. Մատթէոսի կաթողիկոսի, որպէս և զօր ընտրութեան յաջորդին, յանձն առնէ Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ Տեառն Պօղոսի Հոգելոյս Արքեպիսկոպոսի, հաղորդել զայն վիճակաւոր առաջնորդաց, որպէս զի մասնակցեսցին նորոյ ընտրութեան, ասելով այսպէս. «Սրբազնութիւնն Ձեր... զայսմանէ պարտի հրատարակել և ընդհանուր վիճակս հաւատացելոց Ձերում Հովուապետութեան, որպէս զի իւրաքանչիւր ոք ի վիճակաւոր առաջնորդաց... կամ ինքնին շնորհաբեր լիցի այսր ի Ս. Աթոռս ցնշանակեալ ժամանակ ընտրութեան Հայոց կաթողիկոսի, կամ հաւատասցէ զպաշտօնն այլում ումեք յեկեղեցականաց, զոր նայն գտանէ նմին արժանի։

«Իսկ յաղագս ընտրելոյ զաշխարհական պատգամաւոր ի դիմաց... բոլոր հայաբնակ քաղաքաց Օսմանեան Պետութեան առ ի մասնակցութիւն յընտրութիւն Նորոյ կաթողիկոսի, գրեցաք ահա զոյգ ընդ սմին առանձինն Քաղաքական ժողովոյն Հայոց՝ որ այդր»։

Ահաւասիկ տեսանէ Ձերդ Ամենապատուութիւն, զի ոչ ըստ ասից Սինոդին նախնաւանդ է սովորութիւնն, այլ նոր ամենայնիւ, առաքելոյ առ մէն մի Թեմակալ Հայոց Տաճկաստանեայց հրաւիրագիրս ի Ս. Էջմիածնէ ի մասնակցութիւն ընտրութեան Նորոյ կաթողիկոսի։

Եւ արդարեւ այսմ այսպէս պարտ էր լինել, զի Պատրիարքն Հայոց Կ. Պոլսոյ գոլով փոխանորդ ընդհանրական Հայրապետին Ամենայն Հայոց ի Տաճկաստան՝ ինքն միայն է միջնորդ ընդ Աթոռն Սուրբ և ընդ Ուխտ Եկեղեցւոյն Հայաստանեայց, որ ի Թուրքիա։ Վասն որոյ ինքն է որ յանուն Թեմական եկեղեցեաց Հայորդւոյս տայ զընծայական ի ձեռս առաջնորդ վարդապետաց առ Հայրապետն սուրբ՝ ի ձեռնադրութիւն եպիսկոպոսութեան։ Ինքն է որ ի հաղորդակցութեան է ուղղակի ընդ ընդհանրական Հայրապետին՝ յանուն կրօնական և քաղաքական ժողովոց և նոյն իսկ յանուն Ազգային Երեսփոխանական ընդհանուր ժողովոյն, որ որպէս յայտ է Ձերումդ Սրբազնութեան, օրինաւոր ներկայացուցիչն է Թուրքիաբնակ Հայոց բովանդակ։

Ահա նոյն ինքն Ս. Հայրապետն, որոյ էր և է իշխանութիւն՝ իբրեւ Հօր հասարակաց՝ մտանել ի հաղորդակցութիւն ուղղակի ընդ հօտն իւր, հաւատացեալ նմա ի Տեառնէ և յեկեղեցւոյն Հայաստանեայց, ուր ուրեք և գտանիցի, սակայն ի հնոց ժամանակաց անտի՝ երբ կամեցեալ է շնորհաձիր կոնդակաւն օրհնել կամ պատուէր ինչ հրամանի տալ Հայոց Տաճկաստանեայց՝ իւ-

---

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(125)

ԷԿՏՈՐ ՄԱԼՈՅ

—•—

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

16.

ԳԵՂԵՑԻԿ ԽԱՆՁԱՐՈՒՐՆԵՐԸ ՍՈՒՏ ԽՕՍԵՑԱՆ

նալով, սիրտս ամուրցուցի, և խօսք բացի այս խնդրոյ վրայ, որ սիրտս ուժգնապէս կը տրոփէր։

Երբոր հարցմանց խօսքն արտասանեցի, հայրս երեսս նայեցաւ, աչօքը զիս խուզարկելով, ինչպէս որ սովորութիւն ունէր՝ երբ իմ մէկ խօսքէս վիրաւորուէր. բայց յուսացածէս աւելի քաջութեամբ դիմացայ անոր նայուածքին։

Կարծեցի թէ պիտի բարկանար, և սրտատանջ նայուածք մը ձգեցի դէպ ի Մաթիա, որ մեզ մօտիկ կ՚ընէր չլսել կեղծելով, որպէս զի հասկցնեմ իրեն թէ ինք պատճառ եղաւ այս ձախող հարցումն ընելուս. բայց բան մը չեղաւ. բարկութեան առաջին վայրկեանն անցնելէ յետոյ հայրս սկսաւ ժպտիլ. ճշմարիտ է որ իւր ժպիտին մէջ դաժանութիւն կար, բայց վերջապէս ժպիտ էր։

— Քեզ գտնելու համար ամենէն աւելի մեզ ծառայեց նկարագրութիւնն այն հանդերձներուն զորս հագած էիր երբոր գողցուեցար. ժանեակէ գդակ մը, ժանեակներով պճնեալ թեւնոց մը, ճերմակ բուրդէ գործուած վերմակ մը և շրջազգեստ մը, բուրդէ գուլպաներ, հիւսկէն կօշիկներ, ճերմակ և վրան բանուած քաշմիր երեսով կնգուղաւոր մուշտակ մը. մեծ յոյս դրած էի կտաւեղէններուդ վրայի Ֆ. Տ. նշանագրերուն վրայ, որք քու Ֆրանսի Տրիսքըլ անուանդ սկզբնատառերն են. բայց այդ նշանագրերը կտրուած էին և այս նախազգուշութեամբ կը յուսար քեզ գողցողը թէ յաւիտեան չպիտի կրնայինք քեզ գտնել. մկրտութեան վկայագիրդ ալ հանել տուած էի ծնած թաղիդ եկեղեցիէն, և մինչեւ ցարդ պահած եմ։

Զայս ըսելով, ելաւ կանգնեցաւ այնպիսի հաճոյակատարութեամբ մը, որ բաւական արտասովոր բան մ՚էր իրեն համար, գնաց դարակի մը մէջ փնտռեց, և շատ չանցած մեծ թուղթ մը բերաւ, որոյ վրայ քանի մը կնիքներ դրոշմուած էին, և ինձ տուաւ։

Վերջին ճիգ մ՚ըրի։

— Եթէ կը հաճիք, Մաթիա թարգմանէ ինձ։

— Ամենայն սիրով։

Այն թարգմանութենէն, զոր Մաթիա գէշ աղէկ ըրաւ, կը հասկցուէր թէ ես ծնած էի օգոստոս 2 հինգշաբթի օր մը. թէ հայրս էր՝ Բաթրիք Տրիսքըլ, և մայրս էր՝ անոր կինը՝ Մարկարէթ կրանժ։

Ասկէց աւելի ի՞նչ կրնար պահանջուիլ։

Սակայն Մաթիա գոհ չերեւցաւ, և իրիկուան, երբոր մեր կառքը քաշուեցանք, նորէն ականջիս ծռեցաւ, ինչպէս որ սովորութիւն ըրած էր երբոր գաղտնիք մ՚ունենար ինձ հաղորդելու։

— Ասոնց ամենն ալ աղէկ, ըսաւ ինձ, բայց վերջապէս չեն կրնար բացատրել թէ ի՞նչպէս Բաթրիք Տրիսքըլ, շրջիկ փերեզակ, և անոր կինը Մարկարէթ կրանժ, կարող կը լինէին իրենց տղուն ժանեակէ գդակ, ժանեակով պճնեալ թեւնոցներ, և վրան բանուած մուշտակ տալ. շրջիկ փերեզակներն այդչափ հարստութիւն չունին։

— Որովհետեւ փերեզակ էին, այդ նիւթերը սուղ չէին կրնար լինիլ իրենց համար։

Մաթիա գլուխը թօթուեց սուլելով, յետոյ նորէն ականջիս մօտենալով.

— Կ՚ուզե՞ս որ գաղափար մը հաղորդեմ քեզ, որ գլխէս դուրս չկրնար ելնել. դու Տրիսքըլի որդին չես, այլ Տրիսքըլի գողցած տղան ես։

Ուզեցի պատասխանել, բայց Մաթիա իւր անկողինը մտած էր։

17.

ՍՐԹԻՒՐԻ ՀՕՐԵՂԲԱՅՐԸ. — Պ. ՋԷՅՄՍ ՄԻԼԻԿԱՆ

Եթէ ես Մաթիայի տեղը լինէի, թերեւս անոր չափ երեւակայութիւն ունենայի, բայց իմ վիճակիս մէջ արգիլեալ էին ինձ այն ազատ խորհրդածութիւնք՝ զորս նա կ՚ընէր. վասն զի խնդիրն հօրս վրայ էր, իսկ Մաթիայի համար՝ Մասթր Տրիսքըլի վրայ էր, ինչպէս կ՚ըսէր ինքն։

Եւ երբոր իմ միտքս Մաթիայի ետեւէն վազել ուզէր, իսկոյն կ՚արգիլէի և ամուր ձեռօք բռնել կը ջանայի։

Մասթր Տրիսքըլի վրայ Մաթիա ինչ որ ուզէր կրնար խորհիլ. իրեն համար, Մասթր Տրիսքըլ օտար մ՚էր, որուն բան մը չէր պարտէր։

Բայց ես՝ ընդհակառակն՝ ակնածութիւն կը պարտէի հօրս։

Արդարեւ տարօրինակ բաներ կային իմ վիճակիս մէջ, բայց ես ազատութիւն չունէի զանոնք Մաթիայի տեսակէտով նկատելու։

Կասկածը ներելի էր Մաթիայի, բայց ինձ արգիլեալ էր։

Եւ երբոր Մաթիա ինձ հաղորդել ուզէր իւր կասկածներն, իմ պարտքս էր լռեցնել զայն։

Զայս կը փորձէի, բայց Մաթիա իւր գլխուն տէրն էր, և ես չէի կրնար միշտ յաղթել անոր յամառութեան։

— Եթէ կ՚ուզես՝ զա՛րկ գլխուս, կ՚ըսէր սրտմտելով, բայց մտիկ ըրէ։

Եւ այն ժամանակ հարկ կը լինէր ինձ լսել իւր այս հարցումներն։

— Ինչո՞ւ համար Ալէնի, Նէտի, Աննիի և Քաթի մազերը խարտեաշ էին, և իմ մազերս չէին։

— Ինչո՞ւ համար Տրիսքըլի ընտանեաց ամեն անդամներն, բաց ի Քաթէն՝ որ ըրածը չէր գիտեր, ինձ հետ գէշ կը վարուէին, իբրեւ քոսոտ շան մը հետ։

— Ի՞նչպէս հարստութիւն չունեցող անձինք իրենց տղայքը ժանեակներով կը հագուեցնէին։

Այս ամեն ինչու համարներուն և ինչպէսներուն, միակ պատասխան մ՚ունէի, որ նոյնպէս հարցում մ՚էր։

— Ինչո՞ւ համար Տրիսքըլեան ընտանիքը զիս պիտի փնտռէր՝ եթէ իւր զաւակը չէի։ Ինչո՞ւ համար սատակ պիտի տար Պարպըրէնի և Գրէթ Ընտ Կէլլի։

Այս հարցմանս Մաթիա կը հարկադրուէր պատասխանելու թէ չէր կրնար պատասխանել։

Բայց սակայն ինքզինք պարտեալ չէր խոստովանէր։

— Քու հարցմանդ չկրնալ պատասխանելս, կ՚ըսէր, ապացոյց մը չէ որ անիրաւ եղած լինիմ իմ այն ամեն հարցմանցս մէջ, որոց պատասխան չունիս։ Ուրիշ մը իմ տեղս դիւրաւ կրնայ գտնել թէ ինչո՞ւ համար Մասթր Տրիսքըլ քեզ փնտռել տուած և ի՞նչ նպատակաւ դրամ ծախսած է։ Ես չեմ կրնար գտնել, վասն զի խորամանկ չեմ, և վասն զի բան մը չեմ գիտեր։

— Մի՛ ըսեր զայդ. ընդհակառակն՝ շատ խորամանկ ես։

— Եթէ խորամանկ լինէի, իսկոյն կը բացատրէի քեզ ինչ որ չեմ կրնար այժմ բացատրել, բայց կ՚ըզգամ. ոչ, դու Տրիսքըլեան ընտանեաց զաւակը չես, չես և չես կրնար լինիլ. անշուշտ օր մը պիտի հասկցուի այս. միայն թէ դու աչքդ բանալ չուզելու կամակորութեամբդ կ՚ուշացնես այդ ժամանակը։ Կը հասկնամ որ ընտանեացդ նկատմամբ կարծեցեալ ակնածութիւնդ կը բռնէ քեզ, բայց պէտք չէ որ քեզ բոլորովին անդամալուծէ։

— Բայց ի՞նչ կ՚ուզես որ ընեմ։

— Կ՚ուզեմ որ Ֆրանսա վերադառնանք։

(Շարունակելի)

րոց հարազատ որդւոց, մինչ և հանապազ ուղղեալ է զայն առ Պատրիարքն Կ. Պոլսոյ, և ի ձեռն նորա հաղորդեալ է զիւր բարձր պատուէր Հայրապետական առ հօտն իւր սիրելի։

Արդ եթէ ընդհանրական կաթողիկոսունք անգամ ի նկատումն առեալ զքաղաքական կացութիւն Տաճկաստանեայց Հայոց, հեռատես շրջահայեցութեամբ ջանան ըստ կարելւոյն չմտանել յուղղակի հաղորդակցութիւն ընդ ժողովուրդս և ընդ Առաջնորդս Տաճկաստանեայց Հայոց, կաթողիկոսունք Ամենայն Հայոց ասեմք, զորս ճանաչէ պաշտօնապէս Պետութիւնն Օսմանեան, զիա՞րդ այսօր Սինոդն ձեռներէց լինի մտանել ի գրաւոր հաղորդակցութիւն ընդ Թեմական Առաջնորդս և ընդ ժողովուրդս Հայոց որ ի Տաճկաստան, պահանջելով եւս՝ զի ի ձեռն «[illegible]» հաղորդեսցին շրջաբերականք իւր, մինչդեռ տեղական պետական իշխանութիւնն չճանաչէ զնա բնաւ. և նոյն իսկ Եկեղեցին Հայաստանեայց՝ որ ի Տաճկաստան, ճանաչէ զնա և մեծարէ իբրև ժողով հոգևորական ի տնօրինութիւն հոգևոր գործոց Եկեղեցւոյն Հայաստանեայց որ ի Ռուսաստան եւեթ, որպէս է և մերս կեդրոնական կրօնական ժողով, որ ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքին կոստանդնուպօլսոյ յանձանձէ զգործս հոգևորականս Եկեղեցւոյն Հայաստանեայց՝ որ ի Տաճկաստան, չունելով բնաւ յաւակնութիւն մտանել ի հաղորդակցութիւն ուղղակի կամ անուղղակի ընդ որ և իցէ վիճակ օտարասահման Հայոց, թէև՝ ժամանակաւորապէս Թափուր գտանիցի Աթոռն կոստանդնուպօլսոյ ի Պատրիարքէ իւրմէ։

Սինոդն և ի Թիւ անդ շրջաբերականացն գործէ և այլ իմն թերութիւն, որոյ ծանր են յոյժ հետեւանք։ Թիւ Շրջաբերականացն ուղղելոց առ առաջնորդս կողմանց մերոց է քառասուն և երեք, որք են՝

1. Թէքիրտաղ
2. Ադրիանուպոլիս
3. Վառնա
4. Դանուբեան իշխանութիւն (Մոլտովալաքիա)
5. Տրապիզոն
6. Ճանիկ
7. Շապին-Գարահիսար
8. Թամզարա և Ածպտեր
9. Ամասիա և Մարզուան
10. Եւդոկիա
11. Սեբաստիա
12. Կարին
13. Վան
14. Լիմ և Կտուց Անապատք
15. Բասեն
16. Պայազիտ
17. Մուշ
18. Բղի
19. Բաղէշ
20. Դերջան
21. Բաբերդ
22. Երզնկա
23. Չնքուշ
24. Բալու
25. Չար-Սանճաք
26. Խարբերդ
27. Խուլէ վանք և Չմշկածագ
28. Արաբկիր
29. Ակն
30. Քէմախ
31. Արղնի
32. Կեսարիա
33. Տիգրանակերտ
34. Քրդաստան
35. Եդեսիա
36. Պաղտատ
37. Գաղատիա
38. Զմիւռնիա
39. Եգիպտոս և Կրետէ
40. Պանտրմա
41. Կուտինա
42. Պրուսա
43. Նիկոմիդիա

Ի Թուաբերութենէ աստի յայտնապէս երեւի թէ Սինոդն ընդունի բաց ի Պատրիարքական Աթոռոյ Կ. Պոլսոյ զվերոյիշեալ քառասուն և երիս վիճակս եւեթ Հայոց ի Տաճկաստան. սակայն առաջնորդական վիճակք Եկեղեցւոյն Հայաստանեայց ի Տաճկաստան են վաթսուն և հինգ, որպէս արդէն հոգելոյս Պատրիարքն Կ. Պոլսոյ Տէր Պօղոս Արքեպիսկոպոս ծանուցեալ է կանխաւ Սինոդին ի 1866 ամի, ի քսան և վեց ամսեանն օգոստոսի, ի ժամանակս նորոյ ընտրութեան կաթողիկոսի յանուն Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյն Թուրքիաբնակ Հայոց։ Քանզի կարծել թէ Թեմական վիճակք Հայոց՝ որ ընդ հովուապետութեամբ մեծի Հայրապետին և ծայրագոյն Պատրիարքին կաթողիկէ Սրբոյ Էջմիածնի ի Տաճկաստան՝ իցեն ա՛յնք եւեթ որ կան ընդ ուղղակի իրաւասութեամբ Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ, է մեծ իմն և աններելի սխալանք։ Թողեալ զի այսօր նո՛յն իսկ յետինքըս այսոքիկ վիճակք ընդ Պատրիարքութեամբն Կ. Պոլսոյ են Թուով քառասուն և հինգ, ըստ որում թէ և յետ վերոյիշեալ Թուաբերութեան 1866 ամի ի բաց ելեալ է անտի վիճակն Կարուց, սակայն փոխանակ ընդ այնր՝ Պիլէճիկ որ կայր ընդ առաջնորդութեամբ Կուտինայ, այսօր կազմէ առանձին իմն առաջնորդութիւն, յորոյ վերայ նոյն ինքն հոգելոյս Հայրապետն Տէր Տէր Գէորգ Դ. ձեռնադրեալ է եպիսկոպոս ի 1880 ամի, որպէս և գիտակ իսկ է Սինոդն, որով վիճակք Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ են քառասուն և հինգ։ Սակայն Թողեալ ասեմք զսոյն զայս անճշդութիւն, զոր գործէ Սինոդն ի Թիւն Թեմական առաջնորդութեանց Հայոց Տաճկաստանեայց, որո՞վ իրաւամբ արդեօք, կամ՝ որո՞վ խորհրդով Սինոդն թէ՛ ի 1866 ամի և թէ՛ զայս նուագ զառաջնորդական վիճակս, որք կան ընդ անմիջական հովուութեամբ Աթոռոյն Սսոյ, Աղթամարայ և Երուսաղեմի, ի բաց հանէ ի վիճակէ անտի ընդհանրական Հայրապետին Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ որ ի Տաճկաստան, վիճակ որ կախեալ կայ զՊատրիարքէն Կ. Պոլսոյ առաջի Օսմանեան Պետութեան և Ազգին ըստ իրաւանց փոխանորդութեան նորա կաթողիկոսութեան ամենայն Հայոց։

([illegible])

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՔՆՆՉԱՑ

Տեա՛րք,

Անցեալ տարւոյ Ընդհանուր ժողովին մէջ ըրած յանձնարարութեան համաձայն, քննեցինք և ստուգեցինք անցեալ տարւոյ շրջանին Հաշուեցոյց և Շահ ու վնասի հաշիւներն, ինչպէս նաև Ղալաթա-Շիշլիի նոր գծին Շինութեան հաշիւն և նոյն գծին Շահագործման հաշիւը։

Մանրամասնօրէն քննեցինք Ձեր Ընկերութեան տումարները, հաշիւներն հաստատող Թուղթերը, գոյից ցուցակները ևայլն, և գոհունակութեամբ կը հաստատենք թէ ամեն ուրեք կատարեալ կանոնաւորութիւն և համաձայնութիւն տեսանք Ձեր հաւանութեան ներկայացեալ հաշւոց և Ընկերութեան տումարներուն միջեւ։

Թիւ 23 կտրոնին վճարման համար հարկ եղած գումարը զեղչելէ և Պահեստի դրամագլխին համար եւս 0/0ին 10 ընանելէ յետոյ, Շահ ու վնասի հաշիւը 152,465 ղրշ յաւելուած մը կը Թողու, որ անցեալ տարւոյ յաւելուածէն 88,590.28 ղրշ աւելի է։

Կ. ՆԻՔՈԼՈԲՈՒԼՈՍ

Ն. ՊԼԷՍԱ

Կ. Պոլիս, 28/11 մարտ 84

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

1883 ԱՄԻՆ

ՊԱՀԱՆՋՔ	Ղրշ	Ղրշ
1. Բաժինք, չվճարուած դրամագլուխ		41,008,800 —
2. Ցարդարման ընդհ. հաշիւ	16,464,777.61	
Նիւթեղինաց վաճառման համար զեղչ	34,470.50	16,430,307.11
3. Ղալաթա-Շիշլի գծին շինութիւն		10.944,905 —
4. Շինուածանիւթք		142,367.75
5. Խոտ և այլ նպարք		
կեդրոնական մթերանոցին մէջ	117,136.75	
Պէշիկթաշի և Ակ-Սարայի մթերանոցներուն մէջ	210,804 —	
Շիշլիի մթերանոցին մէջ	165,631 —	493,571.75
6. Ջնջուած բաժինք		
500 բաժինք 5ական Օսմ. լիրայէն վճարուած		250,000 —
7. Ջնջուած արժէթուղթք		
վճարեալ 147 արժէթուղթք		321,122.25
8. Ջանազան ծախք		
1884 ի մնացած մասը		56,400 —
9. Այլ և այլ վարձք		
1884ի մնացած մասը		66,371 —
10. Արկղ		
Դրամ	129,364.63	
Աւանդ Օսմ. կայս. Պանքային քով	200,000 —	329,364.63
11. Այլ և այլ պարտապանք		
Թաղապետական վարչութիւն	863,518 —	
Սպարապետութեան դուռ և Ելմտական Նախարարութիւն	194,810 —	
Այլ և այլ հաշուոց մնացորդք	286,436 —	1,344,764 —
12. Համազգեստք		34,723.75
13. Անշարժ գոյք.		
կայարան Բ. Դրան		19,150 —
		71,441,847.24

ՊԱՐՏՔ			Ղրշ
1. Դրամագլուխ			58,095,800 —
2. Ղալաթա-Շիշլիի գծին արժէթուղթք			
0/0ին 5 տոկոսով 6,568 արժէթղթոց համար			10,950,659 —
3. Պահեստի դրամագլուխ			295,399.45
4. Նիւթեղինաց պահպանման և նորոգման դրմգլուխ			6,691.84
5. Բաժիններու ջնջման դրամագլուխ			
Ջնջուած 500 բաժիններու համար			250,000 —
6. Արժէթղթոց ջնջման դրամագլուխ			
Ջնջուած 149 արժէթղթոց համար			325,493.25
7. Օգնութեանց և արկածից համար դրամագլուխ			2,132 —
8. Կտրոն, նախընթաց տարիներէն			
Տոկոսաց կտրոն Թիւ	15	1,775	
» » »	17	6,750	
» » »	19	10,825	
» » »	21	44,325	63,675 —
9. Թիւ 3 արժէթղթոց տոկոսաց կտրոնք վճարելի գումար			17,533 —
10. Այլ և այլ պահանջատերք			
Ընթացիկ հաշուէ		397,108.50	
Երաշխաւորութեան հաշուէ		26,100 —	423,208.50
11. Զուտ շահ			1,011,255.50
			71,441,847.24

ՇԱՀ ՈՒ ՎՆԱՍ

ՊԱՐՏՔ		
Այլ և այլ վարձք		145,361 —
Ճանբաներու պահպանման և նորոգման	319,146.25	
» մաքրութեան	13,200 —	332,346.25
Կառքերու նորոգման		110,190.25
Ձիանց սննդեան և դարմանի		594,027.75
Ձիանց նորոգման		112,537.50
Համետի, Թամբերու և կազմածներու նորոգման		21,202 —
Ախոռոց մանր պէտքերու		12,633 —
Մանր նիւթեղինաց նորոգման		2,806 —
Թոշակք և ամսականք		1,125,542 —
Այլ և այլ ծախք վարչութեան, մթերանոցներու, տոմսակաց, ապահովութեանց ևայլն		236,245.75
Դրամոց տարբերութիւն		
փոխանակութեան տարբերութիւն		181,438.75
Ղալաթա-Շիշլի գծին շահագործման ծախք 1882 յուլիս 1/13էն մինչեւ 1883 դեկտ. 31		1,760,224 —
Զուտ շահ		1,011,225.50
		5,645,809.75

ԲԱՇԽՈՒՄՆ ՇԱՀՈՅ

23 Թիւ կտրոնին վճարման համար 33,674 բաժիններու վրայ, 25ական ղրուշէն	841,850 —
169,505.50 ղրուշին 10 0/0 պահեստի դրամագլխին անցնելու համար	16,940.50
Յաւելեալ շահ, նիւթեղինաց պահպանման և նորոգման դրամագլխին պահանջի կողմն անցնելիք	152,465 —
	1,011,255.50

ՊԱՀԱՆՋ

Հասոյթ			
Պէշիկթաշի գծէն	1,951,779.50	2,002,683.75	
Ակ-Սարայի »	1,290,686.50	1,318,118 —	
Եէտի-Գուլէի »	182,214 —	191,563.25	
Թօփ-Գափուի »	190,256 —	201,276,75	
	(*) 3,614,936 —	3,713,641.75	3,713,641.75
Արտասովոր հասոյթք			9,029.75
Տոկոսք			2,145 —
Ղալաթա-Շիշլիի հասոյթք, 1882 յուլիս 1/13էն մինչեւ 1883 դեկտ. 31		(*) 1,999,324.50	1,920,993.25
			5,645,809.75
Յաւելեալ շահ			1,011,255.50

Վարչական Խորհուրդ

ՄԱՔՍՈՒՏ ՍԵՊՈՒՀ Նախագահ

Ժ. ԱՆԱՍԹԱՍԻԱՏԷՍ Փոխ-Նախագահ

Ռ. ԷՏՈՒԱՐՏՍ

Իւլ. ՆԷԿՐՈՊՈՆԹ

Ժ. ՔԱՋԱՆՈՎԱ

Տ. ՖԷՐՆԱՆՏԷԶ ՏԻԱԶ

Կ. Պոլիս, 31 դեկտ. 1883.

(*) Այս սիւնակ խառն դրամով հասոյթները կը ներկայացնէ։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼԻՔ

. . . Խմբագիր Տէր,

Ազգն անհագին ճգնաժամի մը մէջ է. մահու եւ կենաց խնդիրներ կը յուզուին եւ կաթողիկոսական խնդրոյն կը յաջորդէ կաթողիկոսի ընտրութեան կենսական խնդիրը։

Կենսական կ'ըսենք, որովհետեւ կաթողիկոսի անձը մեծ կշիռ եւ մեծ նշանակութիւն ունի իբրեւ պետ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, իբրեւ հովիւ եւ հայր հասարակաց, իբրեւ վերանորոգիչ ազգային զարեւոր իրաւանց եւ իբրեւ մխիթարիչ եւ սփոփիչ ազգային բազմատեսակ ցաւոց։

Ահա այսպէս կաթողիկոսն իւր մեծ անուան հետ կը կցորդէ ամենամեծ եւ սրբազան պարտականութիւններ, որոց գործադրութիւնն ընդհանուր Հայոց [illegible] խռուամբ իրմէ կ'սպասէ։

Հետեւաբար ապագայ կաթողիկոսի գահակալութիւնն ընդհանուրի կողմէ կը նկատուի իբրեւ մի զարագլուխ ազգային իղձերու իրացման։

Ուրեմն ո՞վ պէտք է լինի կաթողիկոս, որոյ անցեալն ունենայ երաշխաւորութիւն մը պսակելու համար ազգային արդար յոյսեր։

Ազգային լրագրութիւնը կ'առաջարկէ այս կամ այն եկեղեցականն իբրեւ արժանաւոր եւ յարմարագոյն ընտրելի կաթողիկոսութեան։ Ոմանք Ամեն. Ներսէս Սրբազանը ցոյց կուտան, ոմանք զՄակար, այլք զՄելքիսեդեկ, եւն, եւն. սակայն ասոնց մէջ խիստ քիչերն են որ վերոյիշեալ ընտրելիներու հետ Խրիմեան Սրբազանի անունն ալ կը յիշատակեն։

Ահա ասոր համար ցաւ է մեզ տեսնել թէ ինչո՞ւ կը մոռացուի այն անձ, որոյ ամբողջ կեանքն անկեղծ ազգասիրութեան, եկեղեցասիրութեան, հայրենասիրութեան, չքնաղ առաքինութեանց, անձնուրացութեան, ազգի եւ եկեղեցւոյ համար զոհողութեանց շղթայ մ'է։

Չի Խրիմեան Հայրիկ, ազգ, եկեղեցի եւ հայրենիք լոկ շրթամբ չսիրեց, այլ սիրող ըլլալն հաստատեց արդեամբ եւ իբրեւ ճշմարիտ աշակերտ իւր խաչեցեալ վարդապետին Յիսուսի, հովուական հանդիսացաւ Հայոց ցրուեալ հօտին։

Նովաւ լուսաւորութեան նոր դարագլուխ մը բացուեցաւ Հայաստան աշխարհի, եւ որոյ լուսատու ճրագն էր «Արծուի Վասպուրական»։

Վկայ մեր այս ըսածներուն Վարագըն որ նորա անխոնջ ճգամբքն եւ տքնութիւններովն Հայաստանի Աթէնքն եղած է եւ յորմէ ծնան իւր հոգին, իւր սիրտն եւ իւր զգացումները կրող Սրուանձտեանցներ, Աղուանեանններ, եւն, եւն։ Եւ սանուհիք արդի Սանասարեան վարժարանի որ ի Վասպուրական, կը փառաբանեն եւ կ'օրհնեն զիւր անունն, իբրեւ սկզբնապատճառ իգական սեռի դաստիարակութեան։

Վկայ մեր այս ըսածներուն Մշոյ վանուց բարեկարգութիւնն որ Խրիմեան Հայրիկի կորովի մտաց եւ վերանորոգիչ բազկաց կը պարտէր, բայց աւա՜ղ, ասա եւս զաւածան ոգիներ յաջողեցան մուտ գործել եւ աւերել սոյն հոյակապ տաճարը։

Նա ինքն էր որ Մշոյ հեռաւոր անապատէն եւ Ս. Կարապետի վանքէն իւր ազդարար ձայնը բարձրացուց առ Պիոս իններորդ եւ վերստին ճանչցուց թէ Հայաստանեայց առաքելական Ս. Եկեղեցին իրմէ առաջ Յիսուսի աւետարանը կը քարոզէր, եւ ընդ որ հիացաւ ամեն աշխարհ։

Վկայ մեր այս ըսածներուն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան մասին նորա բըռնած խոհական ընթացքը, որուն եթէ ճշդութեամբ հետեւէինք, այժմեան կորուստաբեր տագնապը չպիտի ծագէր։

Խրիմեան Հայրիկն էր որ իբրեւ Հայր զորովագութ խոտիր չըրաւ երբեք մեծատան եւ շինականի, հարուստի եւ աղքատի, հոյակապ ապարանաց եւ հողաշէն խրճթի մէջ, եւ որոյ աչքառու աչքը միայն աւելի սիրեցին շինականաց խրճիթներ այցելել, ուր սփոփել տառապեալ մը եւ կամ գտնել կորուսեալ ոչխար մը։ Նա էր որ իւր ամենավերջին փրկագործութեան հանդէս կատարեց, կենաց նկանակներ բաշխելով Հայաստանի դաշտին երես տարածեալ սովամահ ժողովրդեան։ Վասն որոյ վերստին օրհնեան ըլլան այն ձեռքեր որոնք այդ կենսատու հացը որդեգրեալ Հայրիկի մատակարարութեան յանձնեցին։

Արդ, մինթէ իրօք ցաւալի չէ՞ որ այսպիսի բազմաթիւ չքնաղ անձնաւորութիւն մը եւ պատկառելի բարձրաստիճան եկեղեցական մը որ իւր վրայ արդարապէս կը ցոլացնէ հինգերորդ դարու Սահակայ եւ Մեսրովպայ ոգին, կաթողիկոսական ընտրելեաց ցանկին մէջ քուէից մեծամասնութեամբ, արժանապէս չփայլի։

Ուստի եզրակացնելով մեր խօսքեր կը զամք խնդրել ազգային երեսփոխանական ընդհանուր ժողովէն, որ յանուն արդարասիրութեան եւ յանուն եկեղեցասիրութեան եւ որ նոյն է յանուն Աստուածասիրութեան չմոռանայ յիշել զՀայրիկ, զի ո՞վ առաւել արժանաւորագոյն ի գահ Հայրապետութեան քան զՀայրիկ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. ոսկի

Պահեստի դրամ 245,682 » »

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՈՆՏՈՆ եւ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պօլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԻԹՈՒՐՔԻԱ

Ր. Ֆ. ՐԱՈՒԹ

Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17

ՓՈԽ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ

Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-Ջամի 32

խնդրելով, Տէ՛ր խմբագիր, որ բարեհաճիք սոյն տողեր հրատարակել Ձեր մօտակայ Թերթերէն միոյն մէջ:

Մնամ ի դիմաց ողջամիտ ազգայնոց

Հ. ԱՃԵՄԵԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԱԶԴ

Արեւելեան երկաթուղեաց վարչութիւնն արգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ մերձակայ ապրիլ ամսոյն սկիզբէն՝ ընդմէջ Կոստանդնուպօլսոյ եւ Այըսթէֆանօսի գտնուած կայարաններուն համար՝ մինչեւ այսօր գործածուած միամսեայ բաժանորդական տոմսակներէն զատ՝ եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակներ պիտի տրուին: Այս բաժանորդական տոմսակներն ամեն Թղթատար կառախումբերով երթեւեկութեան ենթակայ են եւ օրն երկու անգամ ճանապարհորդութեան այսինքն միանգամ երթեւեկութեան իրաւունք ունին:

Այս բաժանորդական տոմսակներուն վերաբերեալ ցուցակք եւ կանոնագրութիւնք վերոյիշեալ կայարանաց մէջ հրատարակեալ են: Լաւագոյն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներուն Նոյն կայարաններուն եւ կամ վարչութեան գրասենեակներուն դիմելը կը խնդրուի:

Տասնուչորս տարիէն վար դպրոցի աշակերտք դարձեալ միամսեայ տոմսակներուն կէս գնովը պիտի կարենան ճանապարհորդել առանց եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակաց իրաւունք ունենալու: 14—14

17 մարտ 1884

Կ. Պօլիս, Վարչութիւն Արեւելեան Երկաթուղեաց

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

ԻԼԱՆ

Թուզլու գուրու գըրըմ վէ եախօտ Հինտ կէօնիւ, ատէտ 2,500, պէհէր գըյէյի ալթըքի 13 1/2.

Թուզլու գուրու Անատօլու ինէք կէօնիւ, ատէտ 4,500, պէհէր գըյէի ալթըքի, 11 ղրշ 36 փարա.

Ցէօրտիւնճի օրտույի հիւմայուն Էրզինճան տապաղխանէսինտէ չուրութը մուգաըրըբէսի իլէ թէսլիմ օլունմաք իւզրէ միւպայեասը զըմնընտա մինագասայա գօնուլմուշ օլտ պալատէ մուրագգամ էլմըգտար լըքի գալէմ կէօն փիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ նիսանը րումինին ըքինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն մինագասալէրի իճրա օլունաճաղընտան փիյաթընըն թէնզիլի իլէ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի:

26 մարթ 1300 2

ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Թուրքիոյ ծխախոտի Րէժիի վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ Րէժիի ընկերութիւնը 1884 ապրիլ 2/14 էն գործի պիտի ձեռնարկէ:

Կ. Պօլիս 11/23 յունվ. 1884

3

ՏՐԱԺԷ ՏԷՅԻՒՐԱԹԻՖ ԽՕՏԻՒՐԷ

ՏԻՒ ՏՕՔԹԷՕՐ ԺԻՊԷՐ

Մորթային հիւանդութեանց, մորթի ծակերու խցման, վէրքերու, արեան ապականութեան, գաղղիական ախտի դէմ գործածուած դեղերուն ամենէնընտիրն, ամենէն ազդուն, ամենէն ախորժահամն եւ ամենէն դիւրագիւնն է:

Պահանջել (ինչպէս նաեւ չուրուպին համար) Ժիպէրի եւ Պուաթինեի կարմիր ստորագրութիւններն եւ Ֆրանսական կառավարութեան կապոյտ Դրոշմը:

Կը գտնուի Փարիզ, Պուաթինեի եւ Տէլօրէէ դեղարանն եւ բոլոր դեղագործաց եւ դեղավաճառաց քով:

6

ՍԻՐՕ Է ԲԱԹ ՏԸ ՎՕՔԼԷՆ

Կուրծքի եւ կոկորդի հիւանդութեանց լաւագոյն դեղ:

Կը գտնուի Փարիզ, Գլէրի փողոց, Թիւ 31 եւ ուրիշ ամեն դեղավաճառաց քով: Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց կեօչէ օղլու խան Պ. Ջէրվաթիի վաճառանոցը:

8

ԲՕՄԱՏ ՏԷԼՕՐԻԷ

Եռքի, Թեփի եւ մազերու անկման լաւագոյն դեղ:

Կը գտնուի Փարիզ, Գլէրի փողոց Թիւ 31, եւ ամեն դեղավաճառաց եւ վարսայարդարաց քով: Ամբողջ տուփը 20 ղրշ, կէս տուփը 12 ղրշ:

Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց, Կէօչէ օղլու խան, Պ. Ջէրվաթիի վաճառանոցը:

9

ԱՄԱՆՏԻՆ ՏԷԼՕՐԻԷ

Ձեռաց ճաթրտուքի, պալարներու, եռքի եւ ածելիէ յառաջ եկած մորթային բորբոքման դէմ լաւագոյն դեղ մ'է Պ. Տէլօրիէի սոյն բօմատան:

Կը գտնուի Փարիզ, Գլէրի փողոց Թիւ 31, եւ ամեն դեղավաճառաց եւ հոտավաճառաց քով: Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց կէօչէ օղլու խան, Պ. Ջէրվաթիի վաճառանոցը:

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անվէրսի, Կ. Պօլսոյ եւ Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալկանօ	2,000	Լէբանտօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտաքն	2,500
Պասանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պերտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալէբօ	2,500	Օրբանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բաքջէր	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տէտօ	2,500	Բատրէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քէտօ	2,800
Տրանօ	2,600	Րէալտօ	4,400
Էրատօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալգոն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆէտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօտօ	3,500
Կալէբօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կէտանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սէվիլօ	2,000
Կըօնօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հէտալկօ	3,000	Թինէր	1,300
Համպէրտ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճէնօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Քօնօ	2,200	Ջէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	140

Թօլէտօ շոգենաւն ապրիլ 5ին Օտեսա ուղեւորեցաւ:

Քանտօ շոգենաւը, նաւ. Հօրնսպի, ապրիլ 6ին Լոնտոնէն մեկնեցաւ Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի համար, եւ ապրիլ 24ին մայրաքաղաքս կ'սպասուի:

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա:

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

Լիվըրբուլի, Մէյյըրկըրանի եւ Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թօնոյ	Նաւապետք
Ա. յա Սօֆիա	3,000	Պըքս
Արաբիա	2,500	Ռոճըրս
Արմէնիա	2,500	Քրուիքշանք
Լատինիա	2,500	Ուիլքս
Մակէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթըրճիլ

Այա Սօֆիա շոգենաւը, ապրիլ 12 ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի:

Րումելիա շոգենաւն ի մօտոյ Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի:

Այս շոգենաւք կին խոմորսներ ալ ունին:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար:

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրն անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Մէյյըրկըրանի մէջ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ավա	3,000	Մարոքօ	2,500
Ափրիքա	3,000	Նուպիա	2,500
Պաթաւիա	4,600	Բալմիրա	5,000
Պոթնիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պալէա	2,500	Բաւոնիա	3,000
Պըթիթէն Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիդոն	4,600
Քալապրիա	4,700	Սամարիա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամոս	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիպէրիա	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,060
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգ. նաւապետ Ճօնէս, աստ հասաւ Լիվըրբուլէն եւ ի մօտոյ վերստին Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի:

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ճամբորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորք եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ, Գործակատար. Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա:

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելեան մէջ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալճէրեան	2,500	Ֆավօնեան	3,700
Ալպանեան	2,500	Ֆլամինեան	3,700
Անտալուզեան	2,500	Ֆլավեան	3,700
Աթենեան	2,500	Իպէրեան	5,500
Արկադեան	3,700	Իլլիրեան	4,500
Պավարեան	6,000	Իսթրեան	5,500
Պօհեմեան	6,000	Լէոնեան	2,200
Քարթեճեան	800	Լէկէօնեան	2,500
Սայբէնեան	2,000	Լէօպոն	800
Տալմաշ	700	Օբօրթօ	700
Էճիբդեան	3,700	Բէրսեան	3,800
Ֆալեան	3,700	Վալենսեան	6,800
Ֆալմինեան	3,700	Վիրճինեան	6,800

Ֆլավեան շոգենաւը, նաւապետ Արմսթրօնկ, ամսոյս 16ին ընդհանուր վաճառքով աստ կ'սպասուի:

Աթենեան շոգենաւը, ամսոյս 20 ին մայրաքաղաքս կ'սպասուի:

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվըրբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով:

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.

Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք.

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.

Մալդա, Ա. Քամիլլըրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ եւ ընկ.

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայի եւ Պաթումի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը:

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն

Տրապզոն, Պաթում եւ Բոդի պիտի երթայ Լա Մէօզ շոգենաւն, որ մարտ 26ին Մարսիլիայէն եւ ապրիլ 2 ին Կ. Պօլսէն պիտի մեկնի:

Նաւուղիչքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի եւ Մէյյըրկըրանի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանոբուս	4,200	Ուղէրիս	3,000
Ֆարօս	4,000	Նէբբիս	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրոս	3,000
Սէսոսդրիս	3,250	Ադլանդիք	1,700
Թեպէ	3,250	Լոդիսս	800
Մաքամա	3,250	Օլինդա	800
Նէրոս	3,250	Սեմել	750
Մարեօթիս	3,250		

Ֆարոս շոգ. նաւապետ Գուըըր, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն աստ հասաւ:

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքնաղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար.

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ. Գործակատար Մէյտանճըգ սօգագ, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ,

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Աղեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մօս եւ Ընկ.
Պէյրութ	Յ. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Յ. Վ. Ուիթօլ եւ Ընկ.
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվէրթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմօս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իսքէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւԸնկ.
Զմիւռնիա	Պ. Ք. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շիրա	Ն. Ք. Բէզրոբուլոյ

ԴԵՂԱՐԱՆ ԷՐՃԻԵԱՍ

ԵՒ ՃԿԱՆ ԽԻՂԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Եէնի ճամի Բօսթալխանէին դիմացը 12 Թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեաս անունով կը շարունակուի. ու մօտերս Նորվեկիայէ ամենընտիր ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ օխայով ու տակառով կը ծախուի. Նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քօնեաքներ (ֆին շամբանեը) հատով եւ սնտուկով կը տրուի:

Յիշեալ Դեղարանն ամեն օր Տօք. Տատըրեան աստուները եւ Տօք. Այվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ իրիկուն կը գտնուին: 40

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Երկար տարիներէ ի վեր Փարիզու մէջ առեւտրական գործովք զբաղող Թօփհանէս էֆէնտի Թիւյսիւզեան իւր հայրենակցաց կը նուիրէ իւր փորձառու, ժրաջան եւ հաւատարիմ միջնորդութիւնը առեւտրական ամեն տեսակ գործողութեանց համար համեստ միջնորդգնով. հասցէն է

M. O. Tuyssuzian,

26 Rue des Batignolles

Paris

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 29 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 դրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, ղրշ. 109,7/8 առ Անգլ. լիր.

Փարիզ 3 » Ֆր. 22,92 1/2 առ — Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Քօնս. գոցուելու		10, 8
բացուելու		10, 9
կէս օրին		10, 9
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի		75, 5
Րումէլիի երկաթուղի		50,
		Անգլ. լիր
Սօսիէթէ Ժէնէրալ		4, 8
» Օթօման		3,35
Կ. Պոլսոյ Պանքան		6,
Քրէտի Ժէնէրալ 6%	Օսմ. լիր	7,20
Փոխ. 1863 (Մուլ - -) 6 %	Ֆր.	65,
» 1865 » 6 %		58,
» 1869 (Բինար) 6 %		53,
» 1872 (Պօն տիւ Թրեզօր)		18,25
» 1873 (Բինար) 6 %		49,
Լաւրիում		110
Թրամուայ	Օսմ. լիր	285
Թղթադրամ	»	1600
Հէվալէտիզ		15,
Րէքօր	——	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղրշ.

	Ղրշ.	
Անգղիական ոսկի	110	7
Գաղղիական »	87	23
Բօլ	90	5
Գրիմիզ	81	8
Գասապօն Թուղթ (գարիք)	890	
» արծաթ (նոր)	89	15
Մէճիտիէի տարբերութիւն	108	10
Վեշլիգ	102	30
Հինլիգ	102	20
Յէրմիլիք	100	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 9 ապրիլ

Անգղ. Քօնս.	102 11/16
Օսմ. »	9 1/8
Փոխ. 1865	11 1/8
» 1869	11 1/8
» 1871	70 1/2
» 1872	17
» 1873	9 1/8
» 1877	83
Պանք Օթօման	17
Ռուս. փոխ. 73ի	91 1/2
Եգիպտ. միացեալ	68 1/4
» արտօնաւոր	94
Տայրա Սանիէ	67 1/2
Փոխ. Ռօչիլտ	90 3/4
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	,

Փարիզ 9 ապրիլ

Գաղղ. Քօնս. 3	0/0	76,72 1/2
» » 4 1/2	0/0	107.
Օսմ. Քօնս.		9,25
Փոխ. 1865	Ֆր.	
» 1869		51
» 1873		46,
Օսմ. Երկաթուղի		49,25
Պանք Օթօման (գ. կ.)		680,
Քրէտի Լիօնէ (գ. կ.)		571,25
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)		96 7/8
» » Արեւելեան		
Իտալ. Քօնս.		94 50
Եգիպտ. միացեալ		344,37 1/2
Փոխնկագիր Լոնտրայի վրայ		25,22

Վիէննա 9 ապրիլ

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,50
Րումէլիի երկաթուղի	23,50

ԿԷՍ ՕՐ 5,20

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. եւ Հ. ՔԻՒՋԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր գեղագործութեան եւ դեղագործութեան մէջ բազմեալ հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը ըրած ըլլալնուս յայտնի է մեր պատուական յաճախորդաց եւ բոլոր հասարակութեան. Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալու փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր անունով ծանօթ Գալաթիոյ Եէնի-Ջամի փողոցի 26 թիւ Թէրզիպաշեան դեղարանը ստանձնելով Կ. Պօլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. եւ Հ. Քիւջիւքեան եղբարց» անուամբ դեղարան եւ մթերանոց (տրոկըրի) մ'ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն եւ դեղական դեղերը, եւ խնամով շինուած, եւ ամենն ընտիր տեսակները կը գտնուին. Ամենայն զգուշութեամբ ամեն գործածուած դեղական տեսակ գինի, ամեն ձեւի եւ, Նորվեկիոյ ձկան իւղը, քինինը եւ ուրիշ ընտիր մէջ կը գտնուին. Եկած դեղագիրք ճշդիւ Թարմ դեղերով, եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին. Ամենայն զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ սենեակ մը պատրաստուած ըլլալով հիւանդութեան մը համար բժիշկ հոն խորհրդակցել ուզող անձինք, մեր դեղարան գալով, ամեն կերպով օգնութեան կը մեծնան:

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ